

ԿՐԵԱԿ

Գրառք 10 հ. ԳԱԼՈՒՅԵՐՈՒՄ 12 հ.

1909, Հաբար, Մայիսի 2 ին

Բաժես. №18

ՅԱՅՈՒԹԻ ՆԻԿՐ ՍՈՒՐԵՐԸ ԱՐԴԱՎԱՀ-ՀԱՄԻԴԻՆ.

ԱՐԴԱՎԱՀ-ՀԱՄԻԴԻՆ ԴՐԱ ԱՌԱՋՈՒՅԹ

Անձեւ Արդիւմն,
Երկիր բանողին.
Եւ արինարըն,
Մարդ գիշատողին.

ԹԻՏՐՁՆԱՑՈՒՄ

ԱՆԻՔԻ ՄԻՋԱ ԲԵՑ
Կախովսին պարզաբնակի և
երիտարարի կամփուսի շեք

ԴԱՎԱՎԵԼՔ ԵՂԱՋ ԱԲՐԵԴԻՆ-ՀԱՄԻՆԴԻ
(Հայերի բարեկամ)

ՍՈՒՐԵՆ ՄՈՎԱՐԵԴ Վ

ՄԱՍՄՈՒԴ ՇԵԼԻԿԵՑ ՓԱՇԱ
(Առաջին գործերի հրամանատ և դիմումը)

ՀԱՅԵՐԻ ԲԵՑ
(Հայերի անձամբ կալանավորություն)

Հ Ա Ր Ա Ւ Ն Ա Կ Ի Ա Խ Մ Ե Լ

4 Տարի

“Խ Ա Ր Ա Բ Ա Լ Ա”

Սրգիծաբանական-սատիրական շաբաթաթերթի

4 Տարի Բ Ա Ռ Ա Ն Ա Բ Գ Ա Գ Ր Ա Ւ Խ Թ Ի Է Ն Լ
Նոր զրւող բաժանորդները թերթը ստանում են Հ Ա -ից

Տարիկան զին է թիվիկում 4 թ. Դուրս և Արտասահման 5 թ.
հետ առաջանար » » » թ. 50 հետ առաջանար » » 3 թ.

Մաքարութիւնը բաց է եթե փակ էլ, ու գունում է Մասկովիայա Փ. № 19

Մեր հասցեն՝ Տալուստ, Պետական Հագախան:

Արտասահմանից՝ Tiflis (Ganase) Re'daction - Khanabala».
Խմբ. Հրատարակող՝ ԱՄՆ. Խրիստով

Օ Դ Ն Ե Ց Է Ք

Կիրիկին սրի է անցրած. հապարաւոր մարզիկ բաւական չէ, որ կառաւած են, մասամբներ ուսերու ոչինչ չունեն. և այժմ քաղցն է նրանց սպառում:

Հայեր, եթէ սովորնե զոմիր չէ մենած մեր մէջ, եթէ իրօք մենք համակառու մեր մեր երացրական և մարդկային բրաւանդները գիտնանք և մեր պարաւորութիւնները կասարեր:

Օգնենք մեր հրայրներին, որոնք գաւաղցրամենք Սովորն Արդուշ-Համբիկ, փաստիկոս խուժանի զներին են եղած:

Օգնենք այն կորայրներին, որոնց սրբութիւնը, ազնութիւնն ու կորուգը մեր երգերի, մեր մարտի յուշինքներ են եղած:

Գուցե մեծ շինու մեր տառքը, զուցե մեծք է զանանք կարքիք մէջ բայց օգնենք նրանց, օգնենք, որովհետ եթէ մենք օգնութիւն չեն հասցնենք, որիքը երբէք չի լինի մէջ:

Նույնուր կարեն է ուզարկել Պալմիր Հայոց Պատրիարքան, կիրակացների համար:

ՊՈԼԵՏԻԿՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԻՐՔԵՄԵԼԻՆ

III

Եւր առարն նուր էր կցւի, չըր խուլիքի բերնում մարտիք ու զովինազի համը էի կը, իֆ զուր իս պիկոցայ

մանկթը բնչ է, հինգ մանկթ զգիքը մինք էլ իրան ամեն Աստու շափաթ ակուրաթ «Խաթարարէր» զգիէնիք, որոն էս կու առկեր, վաւնց շաների մէջ կու նանկէր, վաւնց էլ թափանմէն զիմիկ կու թաշէր, վաւնց սութնութնից ձեռ զիմիկնէր, վաւնց զաւի ու վաւնց էլ զարդարար կուէր իրա զիմիկ համա էլ ու խամբին կը:

Առաջ բնչ է նոր նույն իման:

Եսօրու, կոս մից զրայրած զիրը, վուր կարթացնի առի միր ցեղի արքին, իմին Սրբու Համարդը միմիկ էկու, վուր նրա շիզը շանէնարի, վուր իր բնիկ իման քամազ չելի, էլի կու բարչէր, համա էսուի, զանդուսույսի համա որու արած լրփառթիննիրը, վա, արի ու զիմիկ, արի ու համիկիր, արի ու բարչը:

Գանա, զութիթ վուր իմացի իր թէ խանու մարթի իմ, էսու համա էլ պիտիք, ամեն մէջ ծրբեց, թէ նիկը շանիս, ուփու լու է զիմենէր ձեռ զիմոյ— չուրը նոսի ասի:

Առաջ խոկի լուց ինձ, իս զրան բանիք քանիք չէր խասու ուի, Խաթարար մէջ զրեցի, թէ կու համա ու անմիտ միտիք զիմիկ, վուր ասանմիք զիմիկ էլ կու կատարին ու համա մէ բան էլ ինձ պարա կու մամուր:

Ասսուձ արնէ միտիք վուր ինձ անցամ իր զուում ու փաթեթականուր բաններմէն նեսու իր փախառու:

Այ ձիգ պէս Արդուշ-Համբիդն էլ վուր ինձ ափու զար էր միր, լու կունքը, չէր փար էլ Սուտրութամ կունքը ու իրիք համբիր ու իրիք բանն հարցմանուր ամին ու ափականուր:

Համա միտիք բնչ է, վաւնչին:

Մէկ թաւուր մարթ, վուր իսկի պարաւոյ էլ շանէն կասկալու ու շանուր շաւուն էլ կու տեսի, փամ էլ ու էլի մէ գրօշի փարցամին, մէ դէմիշիչի ուու խիլք էլ շին պան ու շին ձեռք բերի:

Էմ լու է:

Զէ, խիս փոս է:

Տօ զանա շանսթինը, մն սութանութինը, կուս համա իս է, վուր խուլին կոտորիլ համա իս էն իմ փիքը անու, թէ էս ամամանինը իմաց ին հաց ուսում, վունց ին ընում, վունց

ին մարդկի բանց երեսի հշումն
Հարաբիտառ ինչ կարմրաւմ։

Ինձ գուր էս ասհամին համ առլ-
թուութին, համ շահուութին առն մէ-
րաշ, ձիք արիւր զիգենայ, ձիք արիւր
սուր շաիցնար, իմ նորին վկայ, էն
պաշտամ պատարաբը—իս դարու չիմ
ըլեւ։

Վա, զան զուխս ախօսւահանումն
իմ զիբ, զան կոմըսոտ իմ, վուր
մէկէ տարի, էլի նուր մէկանց դուռ
զամ, թէ գուր էս տարի փունչնչա-
նամ։

Արա հմիմ ինչ է Արգուշ-Համբար
ու Մամեդ-Ալի շանի օրը։

Հէս զիդի համ ժամանակ։

Աշխարի բառութին տիս, վուր հմիմ
սութիններու ու շահուրին էլ մասսա-
րա ինք զցում։ Մէշ վուխս մզ կանայ
ձևու ու ծպտուն հանի, ամենազօր
Խոնթըրի ու աշխարի տէր Շահնշահի
վրէն։

Եւինք կանայ, շանիրի էն շամաս-
շահուրն ու խոնթքնիրը, զուրի է էլի
պատուուն էին, համ սրաց զամ
անորէսութիններ չին անում, ու թէ
անում էին, Ասուու կինք տայ միր
սայգաթիններուն՝ բաղ զվա, արի.. ի-
ժում էլ պիի, ու ձէնիրը էնինց էին
կարու, կոսի թաիք ձևն շին ունեցի
իրենց օրուր։

Աշ, զոնց վուր հմիմ էլ Շահն վուր
տեհու միք Խարսկու զօշունը, Էնշան-
նեմի ցրենիսար նախաղու իմ արի,
կոսի, կոմիտացիու կի յէ, մոնցյա-
ցիս էլ կոտաց կօսէ, Սարքային կի յէ,
մարքարին էլ կու միրի, կոսէ...»

Ախմամիկ Կարապիտ։

Թիք վուր ասուու էինք, թէ իսկուր
կայ, ինչի շէր բուռ, այ Մամեդ,
այ Ազ, ամի, ու խիք վուր բաժնում
էին, զուն զուրդի էիր։

Առութան էլ իրա մամա պապէթի
թաւուր փիս խախամ ունէր ու ինչ
շահեցաւ։

Զահրամար։
Ինչի պապէր, ուփու լու չէր, վուր
համ ինձ լուր, համ իրա խախամին,
ախրա խախամին, ու հար էս օրը
չէր նազնի, վուր էրկու շաիք էրա շա-
նձնուր, վուր սպիցի է մարունի ու-
տի ու չէ կանացի, շումքի շին ուի
անփուր։

Մարունի ինչ է, սախիք մարունի,
Ակամիկանցի կան զիսերսկուու քէշ

մարժնի կոյն, դուրի է թանգ է, հա-
մա խ կայ, ու ուփու լու չէ, վուր
փի վուր կայ, մարթս էժան ծախի,
քանց թէ թանգ։

Ախուր էս թանգութին էլ ով է մա-
զոնի է, թուչքում թիշ մարժնի ին
ծախում ու սեմբի հանուրի։

Ախուրէր իս չիմ կանամ համանա-
մինչիկ իմի մէ քանի շուսա թանիր
Այ խուսիկ գլէք։

Մէկ՝ Մարթս թէ վուր կանայ փիս
մարթ ընիւր—բաս ուփու չի կանայ,
վուր լու րիփ ու թէ վուր կանայ,
սուփու լու չէ, լուր ըլի, քանց թէ
փիս։

Վորոյ էրիւար՝ «Մէ բան վուր թանզ
է աժենու, սուփու լու չէ, էժան ը-
լի, շանիք էժանութինը ամենին էլ
ձեռը կուտայ ու սաւայ պարմէն ա-
մենին էլ կանամ ունենայ։

Վորոյ իրիւր՝ «Մէ կէ վուր մարթս
թէ խանում է իրա թաւուր մարթ-
թին սպամի, սուփու լու չէ վուր
սպանութինինց ձեռք քաչէ ու թէ կա-
նայ, մարթուն կինք տայ, մէ բան վուր
իրան էլ օրուտ է, նորս համ էլ
կարգէ ու շանի համա էլ հանգաւու-
թին։

Այ, իս էն չէնէլ թուրքիրն ինչի
իմ հանում, չունիք նրամի կոսր նրա-
մա թիվուրցիրն, նամ թի մարթ
սպանենինց, համ էլ սուլթին, նրա
կինքն զարար շաւին ու գրուխ ու
թացրին։

Առութան Արգուր, իմ վուր կինթա-
նի մաս, կիշամի կու իմանայ, թէ կինք
ինչ մինձ բան է էլի, ինչ թանգուինին
իմիմ ու կասի հարաթտա իրան ի-
րան հարար մենմիմ բայ էս ամեն-
մով ու կանանց հանութ լարիի-
ու շի կանա էտէնց շուտու մենայ,
շան էլ վուր ուղենաց, ու կու էրկի,
կու խորի էս խաներեւնէն եղով, ինչ
վուր տախի է ու հմիմ չի կանաւ

տեհու։
Միք նոյիչն մէ լու բան ունէ ա-
ստաւ։

«Ե՞րա՞ ոչ իմացեա, կոսէ մանէ ու ման-
իսացեա, կոսէ ան հանութին է»։

Իս է կոսիմ կինք կայ վուր մա-
րժից փիսն է, ման էլ կայ, վուր հա-
զար կինք ածէ։

Ակամ Համբայի հիմիկուն կինքը
մանենին թիմար է։

Դասապա հայտառ զեմանց

ԱՐԺԻԿ ԱՄԵՐԻ

Օիչ ու արցունիք... աղաղակ-
Հայր, մայր, նամիջու ու զայսակ-
ծիծար, մայսի, զարպարան,
Դում ու զորով էւր, ինաւած-
ուառ, խազք, զէնք ու ծի,
Սիրուն անքը զարու ու ուղի-
փառ ու պատի ապակիւ-
շան, զայրուն, հրամա,
Ռշանութիւն անանչուան։

Արին, կրակ, արեար,
Թոյոյն, զամ, զանիք սպամած,
Հարիսարաց զիսինին,
Արեար զիսինին ու ծովիք,
Նզուր, անէծք ու ուրասին,
Մասասաւուն զի շարուն,
Սին զէնիւնիք, սկս օրք,
Խանու ու նիսն եւ նիսն եւ սպազիք,

Ճերշած, մաշած, ուժասաւու-
թինանիմ անպատկան։

Պատանչ, համար ու նաչի-
Մանիւր բազուն բազանիթիւ։

Ունի նան բրոգուն,
Ծկիչ, զիզի ու սուպա-
բանս ու արու արազուարիւ։

Կաման ու արու փառազուարիւ,
Կաման ու արու մարդուարիւ։

ՓԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ԿՈՆԴԱԿ-ՔԵՖԻԼ

ԳԱԱՓՈՄ ծանայ և ազա Ասպանաց-
ան Ցան և աւան-ասանիք կամօն նորա,
այց թյուտութամք ունիք նաւազա-
վասի խօսքարաց սուրբաւատառ «Խա-
թարապար» աշխատաված Խարդուա-
րա, նաև սարսաւուար Զահրուարին և
այլն և այլն և այլն։

«Ամենան հաւատարին ընթերցողաց
մերց, որ ի սփիւռ աշխարհի»

Աղջին Խամբարապաշական և օր-
նութիւն, զարդութայտական

Ամէն։

Գիտէր սիրելիք, «որ ինչ շանիցէ»
զայն և նանիչէք, ասէ երանելիք ա-

սկան և ճամբարիւ։

Առվթան Արքիւլ, Համբայ զարու ու զա-
րու անքանիք մեր նեյ Շէյխ-Ալ-ի-
մանն ընդ Ալ-մին, զամ զի փիս
ինչ մարդ էր եղեա, յօք բազմելոյ
նորա ի զամ։ Օսումանիւն։

և քաղցի այդ այլպահ արեցնե՞ս ու սովորանքն է բազում գիրը և հայութը ևս տևա, ուստի ի նկատ առեալ զույթ և սրածութեն, զգաւ ամհարածած ի մէջ եղբարց ձերոց, որ ի թիւքիքա, այս տհաւալ, զի զմերին նովազական պատմանձաւ կան և չի ժամու պղնեան սովածած եղբարցն:

Ես ոչ էի բնկատ առեալ, զի վեհափառ Հայութանքն մեր ի Պար զամանի և տառ Թափառ մատ՝ տառաւ—ուստի պատմէր առեալ, ով ինչպէս կարիքէք, փուլով օգնեցէք, հաց, փոք, շոր առաքցէք, սովանինքն իբրակէք, զ Աստած մորեցէք, հայ եղբարց կարեցէցէ ի ինձ էլ մացէք:

Ամէն:

Գիտապետ ամհանու Շահմարտիկանէրիք ԶԱՐՍՎԱՐ ԿԱՍՏՈՒՄԿՈՒ:

Տաւու ի Հայ մամին 1909 թիւ Փրկչական յառաջախառ բազումն մեր պետած թիւից, զարոց ամին մեր մատարութեան:

ԱԲԴԻԼ ՀԱՄԻՒՄ ԵՅ ՆԵՐՐՈՒ:

ՄԱՆԱԿՐԻԴԻՆՆԵՐ

Երկուու է կայսը էին:

Երկուու է արթուուն:

Երկուուն է միաւուն անհմատ էին:

Երկուու է իրաւունցիքն:

Երկուու է րունաւ էին մեծաւթեան մա-

նախարար:

Երկուու է իրանց երկուուն զան ամբա-

ցնում էին Երիսաւանէնքն կառուցիք:

Երկուու է բնաւուած էին և կազառու-
ցին իրաւ Հասաւանէնքն:

Երկուու է ի մահանց սպանակն ձեռքերը
շառ շառ անամատ Շամթափեցն մերաւուր-
ների արթուուն:

Երկուու է ի իրանց զանէրի անմէջական
յարցնեցն էին:

Երկուուն է յամարքն մատութեած ան-
անսցիքն բարաց, ամաւանակից մեծ քրի-
տանախանըն, երբանի՝ Պարուն Անարքա-
լը, Արդիւ-Համբարչը Քրաբառաւու:

Երկուուն իստանի առաջ արուն կոնցերտ-
ներն էր մատուցած, Արգեւ-Համբար,

նոյն խուժան ակրոնցներ, այժման ն-
րագունք պատմաթեանների կանցեաթիւ:

Երկուու էր մատուցէն իրաւունցիքն էր պատմուած, կայսը հայութ-

ու կայսը կայսը ամաց կայսը:

Տարրէրութիւններ

Երկուուն երկուու էր, երր կայսը՝ Հայատ-

ընկցիցն:

Արդիւ-Համբարչն արտօնուիր մէջ:

Ներուն կատարածներ էր սորուու, յա-
փառուում մերձաւութիւնի ինչըը, արքէնների
Քրաբառութեանը:

Արգեւ-Համբարչն ամեն բան ինքն էր
ծրագրուու:

Ներուն ի կործանման վերին սրբ, երի-
տառարդակնամ, սունդիկութեան յառ-

աման էր տաճէր, ով ինչպէս կարիքէք,
փուլով օգնեցէք, հաց, փոք, շոր ա-
ռաքցէք, սովանինքն իբրակէք, զ Աս-

տածած մորեցէք, հայ եղբարց կա-

րաւ բարձր բարձր:

ՏԱՐՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԱՐՐՈՒՑՆԵՐ

ՆԱՄԱԿ ՀԱՍՀՈՍԱԳՈՒՅԻՑ (Աստուր)

IV ապրիլի

Գայապար ջան:

Ապրուն իւ մի առ մի պատմի, թէ էս
բորսը տղ կառաւ ու էս էր առ առ առ
իւ մի կայաւու:

Բա զանը թէ Երբ կենքրի էն էլ զանա,

թէ ոնց կենքրի, ինչ արինք, ինչ շարինք
ու ոնց յիմարացանը, որ զանիք ու մեծա-
զանի կանաչական կառացիքներից:

Չամիք երկուուարիթի, փառ վազ ներ-
կաց աղեցիք թէ չէ, աղեցիք աղինի
Մայուսացան մինչեւական, աղինի աղինի նան,
չոր մենուոց է սուի, ու չոր չունչը
ասի, զաններ զերկացմանը որնինի ասես-
անուի մէ նշանաւու ունենաւ ասու, չա չէ
թիվակի մասուն, ասի, րաս կանաչ ու չո-
չունչը, սուի սուն, ինչ զանան, աներ,
Կայսերակ կած և չա զան կառասանէնքն մէջ
ու է մասուն, սուն:

Հին և խասացութեան մէջ էրիս, մէկ և կայսը
և կայսէն էր ասաւու և մեծանութեանը ուղա-
րութեանը մեր էլ ասաւու ու րան շի-

ցաւուու հեցու, կայսը Հայութան, կեցու

այսու պայ և այս և այս:

Ժարյին էփամ կը ճանաւէր, նուկ Միհր-

դա շայիք մի արուն է, Քայապ ջան,
մի արուն որ զարուած:

Քրանց որ ամասն արթիքն թէ չէ, սուր-

ան ասաւու արթիքն ջան, սուր:

Են ասի, սուր, էփանգիքն ուր արուն
և չունչը անուուն, ուր արուն անուուն:

Երկուուն է կայսը կայսը կայսը կայսը
կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը:

Արդիւ-Համբարչն արտօնուիր կայսը կա-

այս պատմուած կը կայսը կայսը կայսը
կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը:

Արդիւ-Համբարչն արտօնուիր կայսը կա-

այս պատմուած կը կայսը կայսը կայսը
կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը:

Արդիւ-Համբարչն արտօնուիր կայսը կա-

այս պատմուած կը կայսը կայսը կայսը
կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը:

Արդիւ-Համբարչն արտօնուիր կայսը կա-

այս պատմուած կը կայսը կայսը կայսը
կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը կայսը:

Արդիւ-Համբարչն արտօնուիր կայսը կա-

նա որ տասու հայերի մի այսպիսի հա-
սամածուու, ինչից պահուածիք, կարեցիք թէ
Հայութանի ասաւութեան մաս է ու բա-
կանեամի բարուածիք, բարեցիք Պատարաց հան-
ապահան այսպահան արտօնուած Մարտը, ձեմե-
ռական հայութանի այսպահան անուած Մարտը, ձեմե-
ռական հայութանի այսպահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

ապահան արտօնուած Մարտը, մաս-
եամ Արմագանը կարեցիք արտօնուած Մարտը, մաս-

շեղախովանակ հայութեամ, հայկական կառտութեան պատմանակ և ծագեացաց ան-
սաւածու, տանձական առնամասպարանինան
գաւառան կոչում:

Մեզ էք առան ձեր հայութ, պարսներ,
այդ բնդիք էք տառեւ:

Նո շատ պատմամ էմ, որ հայութառաթիւն
շահեմ ձեզ հնա անձամ ծանօթանալու
պատրին անձնեամ, բայց եթէ երը և ից
կարսունամ, էս հնչութիւնը մարքիրի
մաքիք արթեւ և Սալսինիք ծլվեւ, բայց
ձեւ անձամք զու այդ անց թիֆիդը
կամ ձեր ինգերդացան մղեմիք և կարսը
ըսցիք, ինցիթիւնիք իրան անմեն և անմեն
մի անմանի, լինեան այդ անմանանին ինձ
անման թագակիրներ, թէ ձեզ զու մուրան-
իմաներ, փառա ու զենքաներ, մու մար-
զագուտա-միքանուներ, ժամանակ թիւն
կամաներ ձեր կարտիկիրներ մէջ, երգում
եմ թթովս, ձեզ միշտոր զատարանի կը
շրաբեմ:

Պատմաներ, ձեզ ոչ տասց, որ հայկական
կարսութեան սորոցը ենեւ են, եսու ամբ
ինչ պիտի կարսու տաշ նշան, երը ուս
փառի, որ հայկան իրենք իրան անիւն
և անելի զամ նու կարսում են, որ հայկ-
աւան ու ուր զգաբառս, ինչու կարսու
շեշտակա հնասակ գալու է, մը իւ թար-
գացիք շատար պարագակու, մը թիւն էն
ձերտաք շափ շիման եմ, որ պարտի
բանքու անց:

Նո հնայք չմ կարսու, որովհետ ել-
զզից զուր չմ ենիք, խի նըզում էլ այս
երեքից չմ ինում Մեկ համ կիս պար-
զարժիք համար թիվիքիք, այս է մար-
քացուց և կը սեպեցի նու կարս էն այս
կարսութեան:

Ին Ներշնիք էք անմանցնում, մինչ
յացացիք չմ, ինչ կայ իմ և ներսին մէջ
միտանակ, ուս ինքըգունք յիշու էր, խի
նըզունակապ ինուս, մը պաշ է մա-
սման, միքիրու զու, իս էլ յիմութեան
տիք զուլու:

Նո ինչունիք կարս էի հայկախովանա-
կան ինիք, երը թիրդիքի, անու խի ձեզ
ազգի, չայկիք յիշախովանացաման, թէի
ըսցուար է կը անձամուն յիշախովանա-
կան ինու, պատման ու կարս են էին:

Եթէ ևս շլինէ, այ էք զաւեւ յիշախո-
վանական կաման ու զարու ու կարս են
այս պատման ու պարու ու առան թուած
պարիկայու յիշախու:

Ինձ ձեկարու էք, որ կամիրէան
սրբազնին Պարի հնասում էն թամար-
թիւն մու մասունք ու մասունք անուն-
ներ, ուս մասունք իւ մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-
սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

սունք ու մասունք ու մասունք ու մա-

խ որ պատ անսաւած վերաբերեց:

Անդին այս բաց նամակը ձեր պատա-
ման թիբիթներ ան անուած:

Կատարել յարագիւնքում:

Ցանց էն ձեզանց, չըմրեթն խօսեց, անուած
մարդու տակամ էն շնչիք պարագա-
րեն ձեռքի թաշկիսակի պէս զուր լը շը-
պատաս:

Ցանց ինչ զիմէք, մնան են էր, թէ
անձիք ուրիշները, որ չայկական համար-
ման սարքացին և անձիք անուածները:

Անձ ինչ զիմէք, մնան են էր զիմէք:

Մարդ ինչ չայկական անուածները:

Անձ ինչ զիմէք, մնան են էր զիմէք:

Վարեկ մարդու բարեկ սարքացին կը կամ:

ԱՊՐԻԼԻ ՆՈՐՈՒԹեԿԻՆՆԵՐ

ԳՐԱՄՄՈՒԹՈՒՆ

ԸՆՅԻՇԽՆԵՐԱԿԱՆ ԷՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուշադրություն դարձրէք,

գործարանի

«Երրոր Հռեցակ»

ՀՀանակիցն:

ՑԱՏՈՒԿ ՀՆԱՑԱԿԱՆ ԽԱՎԱՐԱԿՈՒՄ

2—20061. «Տայշագերեսների պար» «Փիրամարտ» Պուբլիստականի:

2—20062. «Հանգիստուր Փանֆառա»: Բամէ:

Տ Ե Խ Օ Ր

Ա. Ա. Դավիդով

3—22861. «Ռ. Հովհաննի երկիր»: արխա Վահակո, «Ամբողջականի», Մշյեր Քերիբի:

2—22862. «Ըն. զոր համատում ևս. արխա Խօսնելիի Հնայիլաւ, Մանիչի և Կապատաւը»:

3—22864. «Հայրա արշակա»: բաժ. Շահճ Քերիբի: Ա. Մ. Խարինսկի

3—22847. «Նոր քեզ էր պատկանում»: բաժ. Քարշականիվ:

3—22866. «Թիրասուս յոթեռ»: բաժ. Բարձրանափի:

Բ Ա Բ Ի Տ Ա Ա Ն Ե Բ Ր

Ծ. Ա. Ծէվելեմիկ

3—22857. «Ըս սա եօ, որին լուս էիր»: Ժիկ Բորինականի:

Ն. Գ. Ալեքուլի

3—22822. «Պայծառափայի կուզինենիր»: Քիրիկչիկի Զայդուլիմկու:

Ե. Գ. Ալվերուկի

3—22882. «Իշխանազի երգիկո», «Ամբողջավիճական Մարտիրոս Հայրավոր», «Մանակը գրամարտ», Պալանկարի:

3—22883. «Գուլի միծուխա», վրացերեն երգ: Մ. Բ. Վամիկ:

3—22841. «Խելաս զիշերներ», բաժ. Պրիզմի:

3—22850. «Վայտա շիմ կարող փարաներ», բաժ. Գրեգորի:

Բ Ա Ա

Վ. Բ. Կաստորուկի:

3—22826. «Պիֆ-օպակ», արխա Մարտիրոս Հայուանանեկո, Միկայելի:

3—22860. «Առուրու», այսու ապրանից:

Ս Օ Գ Ր Ա Ն Օ.

Մ. Ա. Մրիկալյանի:

2—23357. «Խորոյ եղբ զիշի նաշ», արխա Խօսնելի, «Բուռուկա», Դարդուկուս:

2—23364. «Բնի արխա», «Ամբողջական Մայրերի, Կապատիրի հնու», Բարդուկուս:

2—3368. «Կանցենաւուս Օսկարի», «Բայ Մասկարազ», Գերդի:

75 կոսէկից 1 բուր. 50կ.

Ըմեն մի թերթիկի զինը Զ բուր. Էտիկետոր սի: Կան նաև բազմաթիւ թերթիկներ հայոց լեռուլ

ԱԿԱՐԿԱՆ ԳՐԱՄՄՈՒԹՈՒՆ ԲԱԿԱՆԱԳՈՐԾԻ ՀԱԿԱՆԱԳՈՐԾԻ

ՄՈՍԿԱՆ. Տերթային 28. ԳԵՏԵՐԲԱԼԻԴԻ. Մարգարիտ Նիկոլաևականի հրապ. Խ. Թիմիլի, Գորդինակիլի պր. Զ. ՌՈՒՏՈՎ. Ֆ. Վ. անկան նիկ. փող. և բ. Սաղամոյ բայ առև. ՕՄՍԿ. Լիկոնսկի պր. ա. Դանչինսկի և բայոր երանցական և գրամմաֆանական խառն ինքուլուս:

Խոկական գրամմաֆանական

ու թերթիկները լինում են միայն՝

«Գրող Հռեցակ»

ՀՀանակուղի:

Ա. Ա. Ռեժանանվիլի:

2—23322. «Վայոյ Միքայիլ», Համա. Փրամաներէն. Ա. Ա. Բաժին:

2—23312. «Յանաննեկը, Ասանսուկը Հուշաբ. Պ. Մ. Բայրումիլի:

2—23359. «Խնչու անենից սերու և մաշանանեկը ուս. Պարագիշի:

2—23360. «Ալբան Խերի իրան հը զոյց», բաժ. Շամիլանիլի:

Կ Օ Ն Տ Բ Ա Ա Տ Օ

Ը. Ա. Ջրանկի

2—23369. «Կոտրում անօթու», բաժ. Արենանկուս:

2—23368. «Ելուսայի Հ-ը երզը», «Մսկու բուշայից թիմակի-Կարսուկովի:

Գ. Բ. Միկինիլի

2—23373. «Վասիլել ճարագիներ», արխա Վանին «Ժիզ» զա շարիան»: Գլիկի:

Մ. Ա. Միհանյանը, Ե. Ա. Բալշակով եւ Ա. Սիրիսիակով:

24404. «Ալի անցաւ այս ժամանակը»: «Բուռուկա»: Թարգօնօթնակաչ:

Զ. Ի. Ո. Լ. Ո. Զ. Ե. Ե. Լ.

«Երթբայլունիլի

27888. «Առաւառան յայզերը»: Գուրիբը:

ԿՐԿԵՑԳՈՉԻԿՆԵՐ

ՊՐՕՎՈԴՆԻԿԻ

ԱՌԵՎԱՆԻ

Ամենալաւ Աշխարհում
Ամենալաւ է ամենաբարձր ամբողջ կանոնադր, իսկ լավագութեան զրեղ ֆասոնների և ամենալաւ գործածող նիւթերից:

ԱՆՎԱՐԱԾԱԿ
ԵՐԱԾԵԱՄՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱԳԱՎՈՐԱԿԻՐ ԶՈՅՑԻ ԱՆ-
ՐԻԱԿ ԱՄՐՈՒԹՅԱ
Հ Ա Յ Ա Ր

ԿՐԵԱԿՈՑԻԿՆԵՐ ՊՐՕՎՈԴՆԻԿ

ԱՐՏՈՒՐԻԱԾ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1888

Մ Ի Ւ Ն Ե Ւ Կ Վ Ե Ս Ս
Թ Ի Ֆ Լ Ի Ջ Ո Ւ Մ Բ Ի Վ Ա Կ Ո Ւ Մ

Լոյտ տեսակ և զանազան է

ԳՈՒՏՏԵՆՔԵՐ

գրախանություն

Հ. Ա Լ Ո Ն Ց Ե

Հօմեն մ զ է պ օ ք ս ո ւ ն ո ւ ն ո ւ

Политическое составление на основе
нахарарского строя.

Тексты и разыскыванія по армяно-грузинской филологии Кн. XI.

Դիմք գ. 50 կ. Պատր. ճախիս ճախիս առաջնորդ Տիֆանի, Կոնցիոն մա-

գանը «Գյուղերց»,

Գ. Ի. ԳԱԼՈՍՏՅԱՆ,

Պրացտաշկ ու դարձաւում է ձքի

Խ Ա Բ Ա Բ Ա Լ Ա

Կոմիտեներ փառական կազմած

Վաճառության և նախարարական Ա.Օ.Տ. ԵՐԵՎԱՆ
Խ Ա Բ Ա Բ Ա Լ Ա

ՆԱԽԱԳՈՒ
ՀԱՅՈՒՄ

Ի նկատ առնենալով, որ մինչև այժմ շարունակում են կեզծել մեր էստ-
կետները, որպէսարք պատահեն իրանց աւելի զար ապահով գործարքեալ
արգելիների և կապացների միասնակ ներկն ու մարդան, փոխանակ բա-
րորդ յարանի
ԲՈՐՃՐ ՑԱՑԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ

Մ Ի Ւ Ն Ե Ւ Կ Վ Ե Ս Ս
Թ Ի Ֆ Լ Ի Ջ Ո Ւ Մ Բ Ի Վ Ա Կ Ո Ւ Մ

Մ Ի Ւ Ն Ե Ւ Կ Վ Ե Ս Ս
Թ Ի Ֆ Լ Ի Ջ Ո Ւ Մ Բ Ի Վ Ա Կ Ո Ւ Մ

5 Կ.

Խ Ա Բ Ա Բ Ա Լ Ա

Ն. Ի. ԲՈԶԱՐՃԵՄՅ Ե Կ ԱՐԴԻՔ

Ձար Սուլթանի ոսկէ թախտը ջարգւեցաւ,
վար ընկաւ,
թախտի տակն ըիւր մարգկերանց ազա-
տութիւն ծագեցաւ.

ԳԱՀԱԺԱՄԱՆԴ ԳՐԻՆ ԽԱՍՈՒԹ ԻՉԷՐԴԻՆ

ԳՐԻՆ ՍԱՐԱՀ-ԷՒՐԻՆ ահրաբների պարագալուն

— Փաշա, առ փողը և ջարզաբաներին քածանիր,
թող նրանք զիտենան, որ Շարիամը անմասպրու-
թիւն չէ հանաւում:

— Խոչանիր, զա ացէք, այս բոմբերը հայերի տներից
զպտացէք միւսուզանների վրայ, հոյական ջարզե-
առքեցէք, իսկ ևս ձեզ փող կը տամ:

Եկանիք մէջ լու որ—շատ բաներ տեսայ,
թոյց նոյ արքանց և շատեցար.
Եիմար ներսողի աշը հանեցի,
և մէկ Թուրքիան զերկամուն դարձրի:

ՀԱՄԻՄԸ ԵՆՎԵՐ ԲԵՑԻ ԱԼ-ԱԼ
Իմ զիլիմանմէն է՝ ևս չէի սպառում,
թէ ազգը ինձի պիտ գաւանանի,
նույնեցէք կիտենու, որ բան սախչնեցէր,
Պարսկաս ևմ ձեր կամք տան կատարել: